

UDAVAČI

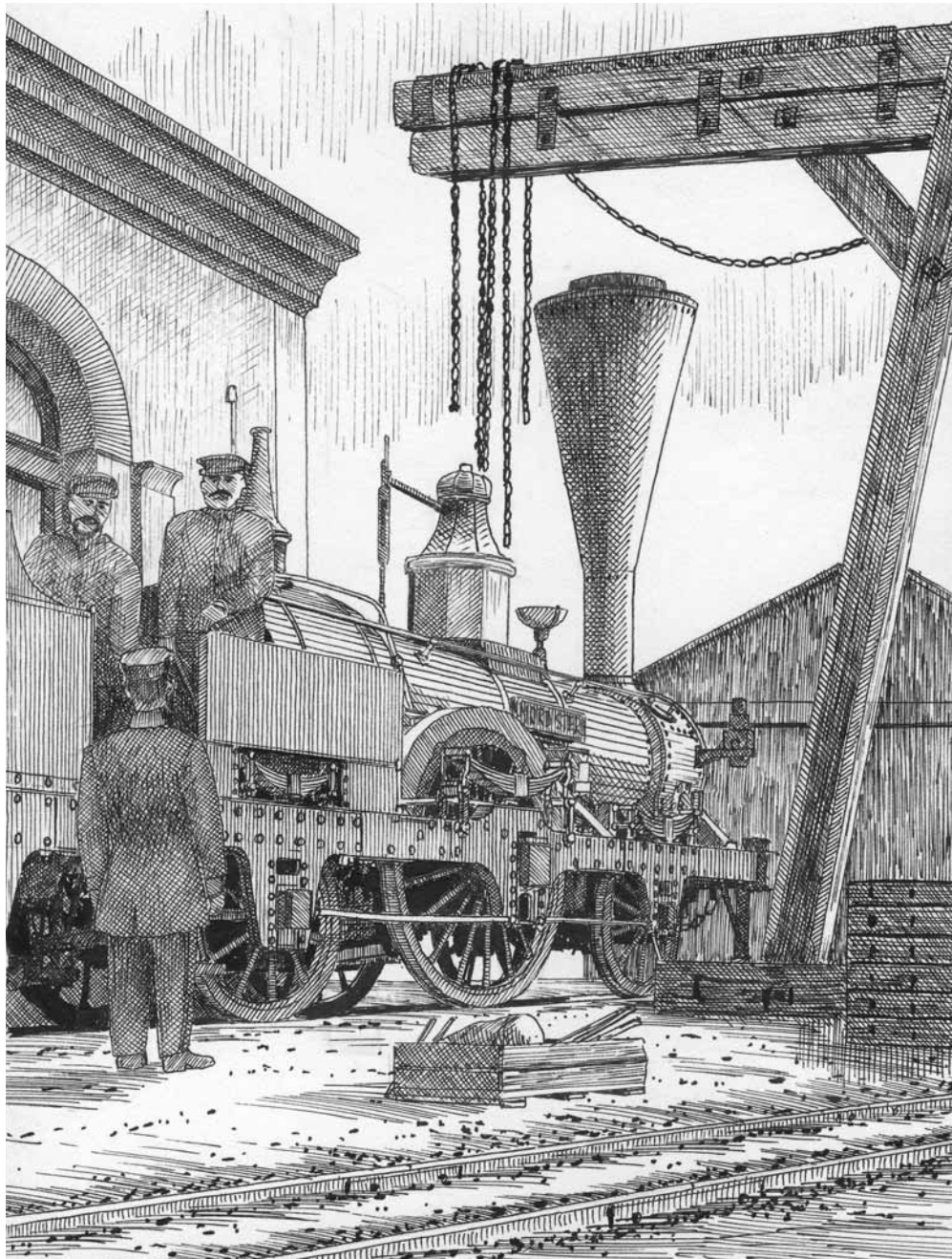
Josef Tiltscher, nádvorník v přerovských strojních dílnách Severní dráhy císaře Ferdinanda, neměl vrchního dílovedoucího Lea v lásce. Dá se dokonce říci, že svého představeného přímo nenáviděl. Měl k tomu více důvodů a onoho pátku 9. ledna 1852 se je pokoušel ve výčepu Kricherova hostince objasnit svému kumpánu, kovářskému pomocníkovi Karlu Spurnému.

„Za měsíc to budou dva roky,“ stěžoval si nad čtvrtkou laciné pálenky, „co jsem zaměstnán v dílnách, a stále mám nejnižší plat ze všech. Leo si na mne zasedl a neustále mi vyhrožuje vyhazovem. Takhle se přeče s řádnými lidmi nesmí jednat, co říkáš?“ obrátil se na svého společníka, který jen mlčky pokyvoval hlavou. „Nemysli si, že s tebou jedná poctivě,“ dorážel Tiltscher na Spurného, „nastoupil jsi jen o měsíc později než Krett a podívej se, kolik bere on a kolik ty. Je předákem a má měsíčně o pět zlatek víc. A víš proč?“

„Protože je šikovnější?“ hádal prostomyslně Spurný.

„Hlupáku, protože je Prušák stejně jako náš dílovedoucí. Drží na cizáky a nás, poctivé Rakušany, šikanuje.“

Tiltscher taktně pomlčel o důvodech, které jej ponechávaly na nejnižším stupni platového zařazení. Byl totiž původně tkalcovským mistrem, jenže před dvěma roky musel prodat stav, aby vybředl z dluhů, jež mu přivodila jeho nezřízená láska k hazardní hře v karty a přichylnost ke sklence tvrdého pití. Nebylo proto divu, že s jeho kvalifikací a pověstí bylo místo nádvorníka, tedy pomocného dělníka používaného v dílnách jako „děvečka pro všechno“ tou nejvyšší příčkou, jíž mohl mezi dílenským personálem dosáhnout. Navíc se čas od času dostával do konfliktů se svým nadřízeným, neboť po nocích strávených nad kartami nebyval jeho pracovní výkon právě nejlepší a Leo jej několikrát našel „odpočívát“ v nějakém koutě. Tiltscher však byl dalek toho, aby příčinu konfliktů s dílovedoucím hledal u sebe. Naopak, spatřoval ji v údajné nevraživosti vrchního dílovedoucího vůči všem domácím dělníkům, nanejvýš pak českým a moravským. A rozhodl se, že se Leovi pomstí. Plán v něm začal zrát od poledne, kdy seděl při svačině společně s kováři Krettem, Pavlíčkem a Spurným. Ke svému záměru však potřeboval společníka, a proto večer pozval na skleničku Spurného, který se pro jeho záměr výborně hodil.



Poradil Spurnému požádat o místo v přerovských strojních dílnách Severní dráhy...strana 67. (Lokomotiva Nordstern na koleji u přerovské výtopny.)

HOŘOVICKÁ TRAGÉDIE

V nevytopených vozech 3. třídy na konci poštovního vlaku České západní dráhy č. 2 z Plzně do Prahy bylo vzdor sněhové vánici, zuřící za okny, vldně a útulno. Zahaleni do dlouhých plášťů, namačkání jeden na druhého, podávali si vojáci dokola láhve levné pálenky, která je zevnitř krásně zahřívala. Hlavně je však hřálo vědomí, že se vracejí domů. Ve čtyřech posledních vozech totiž cestoval transport 244 dovolenců 26. pěšího pluku z Plzně a Rokycan pod velením poručíka Hrušky. V Praze měli přestoupit na vlak jedoucí k Vídni a z Marcheggu vlakem Společnosti státní dráhy do Bratislavy. Odtud se pak už museli dostat do svých domovů na jižním a středním Slovensku, neboť doplňovacím okresem pro šestadvacátý pěší pluk byl Ostříhom a většina mladých mužů – Slováků i Maďarů – pocházela právě z tohoto kraje.

Jejich radost byla obrovská. Vždyť se vraceli z vojny domů po osmileté službě (právě toho roku byla vojenská služba zkrácena z osmi let na tři). Vojáci měli vyjet již předešlé noci, v pondělí 9. listopadu 1868, nákladním vlakem z Plzně. Došlo však ke zdržení, a tak musel poručík Hruška zajistit pro transport svých rozjařených navrátilců čtyři vozy poštovního vlaku, odjíždějícího v úterý 10. listopadu ve 4 hodiny ráno z Plzně. Za okny vlaku hustě chumelilo a vál silný vítr, ale ve vozech panovala radostná nálada. Slovenské národní písničky střídaly maďarské, občas někdo zanotoval i některou z Plzeňska.

Ve všeobecném veselí si nikdo ani nevšimnul, že vlak znovu zastavil na trati. V důsledku špatného počasí přijel již do Rokycan s půldruháhodinovým zpožděním a při průjezdu stanicemi Holoubkov a Zbiroh (dnes Kařízek) se zpoždění ještě zvýšilo. Proto nikoho příliš neudivilo, že chvíli po odjezdu ze Zbirohu vlak zůstal opět stát. Ostatně bylo asi čtvrt na sedm ráno a venku nebylo kromě zasněžených plání ještě téměř nic vidět. Náhle se do veselého zpěvu zvenku ozval výkřik plný hrůzy: „Ježíši Maria Josef, jede vlak!“

Než kdo stačil pochopit význam těchto slov, narazil nákladní vlak č. 12, přijíždějící rovněž od Plzně, plnou silou do zadních vozů stojícího vlaku. S děsivým třeskotem poslední čtyři z nich rozmetal tak, že jejich trosky v jediném okamžiku vytvořily hradbu dvanáct až šestnáct metrů

VRAŽDA JOHANKY OTTOVÉ (VYPŘÁVĚNÍ OBCHODNÍHO CESTUJÍCÍHO)

V neděli 20. února roku 1870 jsem cestoval z Brna do Těšína. Můj šéf, majitel brněnského velkoobchodu střížným zbožím Platzer mě tam vyslal, abych prozkoumal možnosti založení filiálky našeho závodu.

„Pane Löw,“ povídá mi, „dám jim pár kontaktů na mé obchodní přátele a pokusejí se nenápadně zjistit, jak by se tvářila konkurence, kdybychom se ve Slezsku etablovali.“

A tak jsem cestoval vlakem z Brna do Přerova a odtud přes Bohumín až do Těšína. Jaký to vynález, ta železná dráha! Ještě před rokem bych tak snadno cestovat nemohl. Vždyť provoz mezi Bohumínem a Těšínem začal teprve v květnu loňského roku a mezi Brnem a Přerovem o tři měsíce později. Předtím bych se musel tlouci poštovním dostavníkem z Brna do Přerova i z Bohumína do Těšína. A před nějakými třiceti lety, kdy tu ještě železnice nebyla? Cesta, kterou dnes urazím poměrně v pohodlí za deset hodin, by poštou, drkotající po rozbitých silnicích, trvala tři dny!

Oddával jsem se těmto úvahám v kupé 2. třídy rychlíku Vídeň – Krakov, do něhož jsem v Přerově přestoupil, až mne příjemné teplo, proudící z podlahy (vymoženost, zavedená ve vozech Ferdinandovy dráhy teprve nedávno, teplo dodávala kamínka na dřevěné uhlí, umístěná pod vozem) pomalu ukolébalo do spánku. Když jsem se probudil, přijížděli jsme do Ostravy a z pěti mých spolucestujících již zůstali jen dva, kteří se právě chystali vystoupit. Průvodčí otevřel dveře a do kupé zvenku vnikl čerstvý mrazivý vzduch, ale s ním i nový cestující, který se mi zdál povědomý. Pozdravili jsme se, usedl naproti mně a v tom jsem ho poznal.

„Pan doktor Steiner, nemýlím-li se?“ oslovil jsem přichozího.

„A vy jste určitě pan Löw od Platzera z Brna!“ zaradoval se doktor.

Musím vysvětlit, že doktor Steiner, těšínský advokát, poskytl naší firmě velmi cenné právnícké služby v jedné komplikované při, zdánlivě předem prohrané, kterou dovedl svou šikovnou argumentací před soudem obrátit v náš prospěch. Stalo se to před dvěma roky, od té doby jsem doktora Steinera neviděl, a tak jsem byl potěšen, že se s ním opět setkávám. Vyměnili jsme si několik zdvořilostních frází a já se zeptal, jen aby řeč nestála, odkud doktor cestuje.